

Tentamen för kurs OM 006G/OM1021 – Psykologiska utvecklings- och hälsoprocesser. 5.5 poäng.

Examinator: Inger Wätterbjörk
Kursansvarig: Ann-Christin Liljeroos-Grönås
Max: 42p
G: 25p
VG: 36p

*Tentamen är indelad i tre delar och varje del rättas av respektive lärare. Var därför noga med att lägga svaren för varje del **i olika omslag** som du skriver lärarens namn och din tentamenskod på. Märk också varje svarpapper med din tentamenskod.*

Del 1 (14p): Utvecklingspsykologiska teorier och hälsoprocesser – Mikael Selvin.

Del 2 (16p): Hälsoprocesser – Mervyn Gifford.

Del 3 (12p): Socioemotionell utveckling – Samal Algilani.

Del 1 – Utvecklingspsykologiska teorier och hälsoprocesser.

Lärare: Mikael Selvin

1. Går det avgöra vad i en människas utveckling som beror på genetiska (arv) respektive yttre faktorer (miljö), och vad som beror på en samverkan av dem? Resonera kring detta. (4p)
2. Sker individens utveckling gradvis eller språngvis? Eller kanske både och? Beskriv innebörden i dessa olika synsätt och svara på vad du anser i frågan. (2p)
3. Vad använder vi de kognitiva funktionerna till? Välj själv ut två kognitiva funktioner och beskriv dessa kort. (2p)
4. Är människans utveckling generell eller individuell? Resonera kring detta och förklara varför det kan vara viktigt att ta hänsyn till individuella skillnader. (2p)
5. Denna fråga utgår från följande fall. Det är tillåtet att tänka bredare än vad som exakt står i texten. *“Annika är gift men har inte några barn. Hon arbetar som servitris och bor tillsammans med sin man. De bor i en lägenhet med centralt läge. Maken arbetar som kock men de arbetar inte på samma restaurant. Båda har mycket oregelbundna arbetstider. Annika känner sig ofta spänd och orolig. För ungefär 5 år sedan började hon konsumera vin och märkte då att oron minskade. Hon ökade därför vinkonsumtionen successivt och började senare även att dricka starksprit. Sista halvåret har hon varit sjukskriven p.g.a. psykiska besvär och har då dagligen druckit både vin och starksprit. Annika har alltid varit noga med att sköta alla sysslor i hemmet och är noga med sitt eget utseende. Beskriver sig själv som ”lite perfektionist” och skäms över sitt beteende kring alkoholen. Hon gömmer undan spritflaskor hemma och hoppas att maken inte skall hitta dem.”*

En behaviorist och en psykoanalytiker skulle förmodligen förklara Annikas ohälsa på olika sätt. Förklara Annikas ohälsa med två exempel ur respektive perspektiv och försök tydliggöra skillnaderna mellan dem. (4p)

Del 2 – Hälsoprocesser

Lärare: Mervyn Gifford.

1.
Beskriv och kommentera den biopsykosociala modellen. Vad har denna modell för fördel jämfört med den 'gamla' biomedicinska modellen?
(4p)
2. Beskriv och förklara EN version av en transaktionell modell av stress och coping (4p)
3. Hur kan psykiska och fysisk hälsa påverka varandra?
(4p)
4. En individs personlighetstyp kan öka risken för vissa sjukdomar. Diskutera detta påstående och illustrera ditt svar med exempel (4p)

Del 3 – Socioemotionell utveckling.

Lärare: Samal Algilani.

1. Forskningen har visat att spädbarn kan uttrycka och också reagera på de "verkliga" känslorna, de så kallade *grundkänslorna*. Nämn fyra grundkänslor. (2p)
2. Leken är psykologiskt, pedagogiskt och socialt mycket betydelsefullt. Man brukar skilja mellan olika typer av lek. Nämn vilka typer av lek det finns samt beskriv vad som är utmärkande för dem. (5p)
3. Reflektera kring hur mammorna/föräldrarna till barn med en otrygg undvikande respektive otrygg ambivalent anknytning är i kontakten mot sina barn. (2)
4. Den amerikanske psykologen Diana Baumrind har forskat på föräldrastilar och har ställt upp tre olika typer av föräldrabeteende: *Auktoritärt föräldraskap*, *tillåtande föräldraskap* och *auktoritativt föräldraskap*. Beskriv dessa. (3)